T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL KALKINMA HAMLESİ

ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI

Saimbeyli

İlçe Gelişim Raporu

2025

İçindekiler

1. GİRİŞ 1
2. MEVCUT DURUM, SORUN VE İHTİYAÇLAR 6
2.1. Tema 1: Ulaşım ve Altyapı 6
2.2. Tema 2: Eğitim ve Sosyal Yapı 6
2.3. Tema 3: Turizm ve Doğal Değerler 8
2.4. Tema 4: Tarım, Hayvancılık ve Orman Ürünleri 9
3. PROJE VE FAALİYET FİKİRLERİ 11
3.1. Tema 1: Ulaşım ve Altyapı 13
3.2. Tema 2: Eğitim ve Sosyal Yapı 14
3.3. Tema 3: Turizm ve Doğal Değerler 14
3.4. Tema 4: Tarım, Hayvancılık ve Orman Ürünleri 16
4. SONUÇ VE ÖNERİLER 19
4.1. Genel Değerlendirme 19
4.2. Stratejik Gelişme Eksenleri 19
4.3. Stratejik Projeler 19
4.4. Sorun–Proje Eşleştirme Matrisi 21
4.5. İzleme ve Sonraki Adımlar 22

Tablolar Listesi

Tablo 1: Saimbeyli İlçesinde Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı 4
Tablo 2: Saimbeyli İlçesindeki Okulların Dağılımı 7
Tablo 3: Saimbeyli İlçesinde Okul Türlerine Göre Öğrenci ve Derslik Sayıları 7
Tablo 4: Saimbeyli İlçesinde 2024 Yılı Lise Mezunu ve Üniversiteye Yerleşen Öğrenci Sayıları 7
Tablo 5: Saimbeyli İlçe Çalıştayına Katılım Sağlayan Kişi ve Kurumlar 11
Tablo 6: Çalıştayda Öne Çıkan Temel Sorun Alanları 12
Tablo 7: Çalıştayda İfade Edilen Çözüm Önerileri 12

Şekiller Listesi

Şekil 1: Adana İli Fiziki Haritası ve Saimbeyli İlçesi 2
Şekil 2: Saimbeyli Nüfusunun Yıllar İtibarıyla Değişimi 3
Şekil 3: Saimbeyli İlçesinde Nüfusun Cinsiyete Göre Dağılımı 3
Şekil 4: Saimbeyli Nüfus Artış Hızı 4
Şekil 5: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi Çalışmasına Göre Adana'nın İlçeleri (2022) 5

1. GİRİŞ

Raporun Amacı ve Kapsamı

Saimbeyli ilçesinin ekonomik ve sosyal kalkınma sürecine katkı sağlamak ve ilçenin sahip olduğu potansiyelin ortaya çıkarılmasına yönelik bir yol haritası oluşturmak amacıyla, Çukurova Kalkınma Ajansı öncülüğünde ve Saimbeyli Kaymakamlığı ile Saimbeyli Belediyesi iş birliğinde bir ilçe gelişim planı çalışması yürütülmüştür. Bu çerçevede Saimbeyli İlçe İvmelendirme Çalıştayı 18 Şubat 2025 Salı günü 95 katılımcının katkısıyla gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kapsamında, ilçenin sosyal kalkınma, tarım, turizm, ekonomi ve altyapı başta olmak üzere temel gelişim alanlarında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ve bu alanlara yönelik uygulanabilir proje önerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Bu rapor, çalıştayda dile getirilen tespit ve önerileri ilçeye ilişkin istatistiklerle birlikte dört tema altında sunmaktadır: Ulaşım ve Altyapı, Eğitim ve Sosyal Yapı, Turizm ve Doğal Değerler, Tarım, Hayvancılık ve Orman Ürünleri. İzlenebilirliği sağlamak amacıyla Bölüm 2'deki her sorun bir kodla numaralandırılmış, Bölüm 3'teki proje ve faaliyet önerileri ile Bölüm 4'teki eşleştirme tablosunda aynı kodlara atıf yapılmıştır. Kod önekleri şöyledir: **A** – Ulaşım ve Altyapı, **S** – Eğitim ve Sosyal Yapı, **T** – Turizm ve Doğal Değerler, **B** – Tarım, Hayvancılık ve Orman Ürünleri. Proje kodları "P-" önekiyle aynı harfleri kullanmaktadır (ör. P-A1).

İlçenin Kısa Tanıtımı

Saimbeyli ilçesinin zengin ve köklü bir tarihi bulunmaktadır. İlçenin Cumhuriyet öncesindeki adı Haçin'dir; bazı kaynaklarda Roma ve Bizans dönemlerinde bölgenin Badimon olarak adlandırıldığı belirtilmektedir. İlçe merkezine hâkim konumdaki Saimbeyli Kalesi Orta Çağ'a tarihlenmekte olup kervan yolunun korunması amacıyla yapıldığı düşünülmektedir. Kurtuluş Savaşı sırasında Fransız işgali altında kalan Saimbeyli, 18 Ekim 1920 tarihinde Yüzbaşı Doğan ve Saim Bey'in öncülüğünde işgalden kurtarılmıştır.

1922 yılında ilçe, Saim Bey'in anısına Saimbeyli adını alarak müstakil bir ilçe olarak kurulmuştur. 1928 yılında ilçe merkezi bugünkü yerine taşınmış, 1929 yılında Saimbeyli Belediyesi kurulmuştur. 1958 yılında Saimbeyli'ye bağlı olan Tufanbeyli'nin ayrı bir ilçe olarak kurulmasıyla Saimbeyli bugünkü idari sınırlarına kavuşmuştur.

Saimbeyli, Adana ilinin kuzeyinde, Orta Toros Dağları'nın eteklerinde, il merkezine 157 km uzaklıkta yer alan bir ilçedir. Akdeniz ve karasal iklim geçiş bölgesinde yer alması, Saimbeyli'nin iklim ve toprak özelliklerini farklılaştırmakta, tarımda farklı ürünlerin yetiştirilmesine olanak sağlamaktadır. İlçe merkezinin denizden yüksekliği yaklaşık 1.050 metredir. İlçe, engebeli ve dağlık bir arazi yapısına sahiptir; dağlar ilçenin kuzey, batı ve doğu kesimlerini çevrelemektedir. Dibek Dağı ilçenin doğusunda, yaklaşık 2.495 metre yüksekliğindeki Bakır Dağı ise batısında bulunmaktadır. Menteş, Geçilik, Göktepe ve Ziyarettepe dağları da ilçenin diğer önemli yükseltileridir.

İlçe topraklarını sulayan Göksu Irmağı, Seyhan Nehri'nin önemli kollarından biridir ve ilçe merkezi de bu ırmağın kıyısında kurulmuştur. İlçede dağlardan inen çok sayıda küçük dere ve çay da bulunmaktadır. İlçe arazisi, derin akarsu vadileriyle parçalanmış dağlık bir yapıya sahip olup, dağların yüksek kesimleri köknar, kızılçam, karaçam ve sedir ormanları ile kaplıdır.

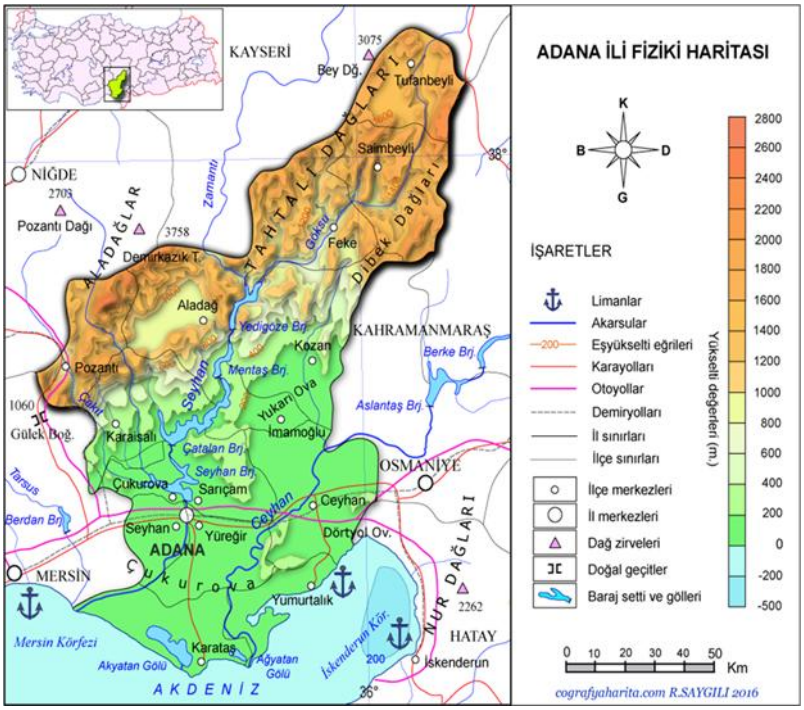

Şekil 1: Adana İli Fiziki Haritası ve Saimbeyli İlçesi

Saimbeyli, Akdeniz kuşağı içerisinde yer almakla birlikte, İç Anadolu'nun karasal ikliminin de etkisindedir. Kışları sert ve soğuk, yazları serin geçmektedir. Ortalama sıcaklık kış aylarında yaklaşık 4°C, yaz aylarında ise 22-25°C civarındadır. Yıllık yağış miktarı 700-1.000 mm arasında değişmektedir. Gündüz ve gece arasındaki sıcaklık farkları, meyvelerde renk ve aroma kalitesi açısından avantaj sağlamaktadır. Bölgede genellikle kuzey rüzgârları hâkimdir.

Topraklar genellikle kireçli, tınılı ve organik madde bakımından orta düzeydedir; kestane renkli step toprakları görülmektedir. Dağlık alanlarda erozyon riski bulunmakla birlikte vadi tabanlarında ve sekilerde tarıma elverişli düzlükler mevcuttur.

Saimbeyli, Adana'nın nüfus bakımından en küçük ilçesi olup kırsal bir ilçe görünümündedir. İlçenin nüfusu yıllar itibarıyla azalma eğilimindedir. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre 2007 yılında 17.775 olan nüfus, 2024 yılında 13.451'e düşmüştür; bu, yaklaşık %24'lük bir kayba karşılık gelmektedir. 2025 yılı ADNKS sonuçlarına göre ilçe nüfusu 13.133 kişiye gerilemiş ve Saimbeyli Adana'nın en az nüfuslu ilçesi olmayı sürdürmüştür.

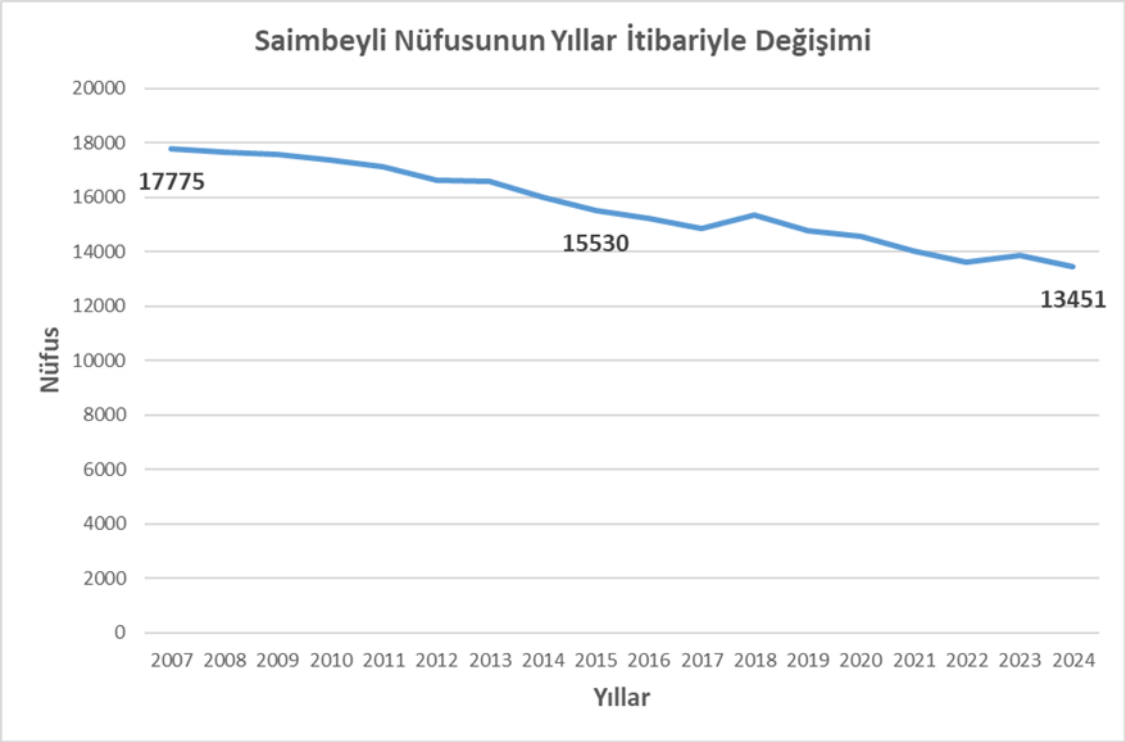

Şekil 2: Saimbeyli Nüfusunun Yıllar İtibarıyla Değişimi

2024 yılı itibarıyla ilçe nüfusunun 7.104'ü (%52,8) erkek, 6.347'si (%47,2) kadındır.

Şekil 3: Saimbeyli İlçesinde Nüfusun Cinsiyete Göre Dağılımı

Saimbeyli'ye bağlı toplam 28 mahalle bulunmaktadır ve merkez mahallelerde ilçe nüfusunun yaklaşık dörtte biri yaşamaktadır. İlçenin en yüksek nüfuslu mahalleleri Fatih, Yeşilbağlar, Çeralan, Karakuyu ve Yardibi'dir. İlçedeki nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Buna göre nüfusun %24'ü 0-24, %58'i 25-64 ve %18'i 65 ve üstü yaş grubundadır.

Tablo 1: Saimbeyli İlçesinde Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

YIL	0-24 Yaş	25-64 Yaş	65 Yaş ve Üstü
2024	3.276	7.715	2.460

Saimbeyli ilçesinin yıllık nüfus artış hızı 2024 yılında -%2,97 olarak gerçekleşmiştir. Aşağıdaki şekilde görüldüğü üzere 2018 ve 2023 yılları dışında nüfus artış hızı sürekli negatif seyretmektedir. Nüfus kaybı ve yaşlanma ilçenin temel sorunlarından biridir.

Şekil 4: Saimbeyli Nüfus Artış Hızı

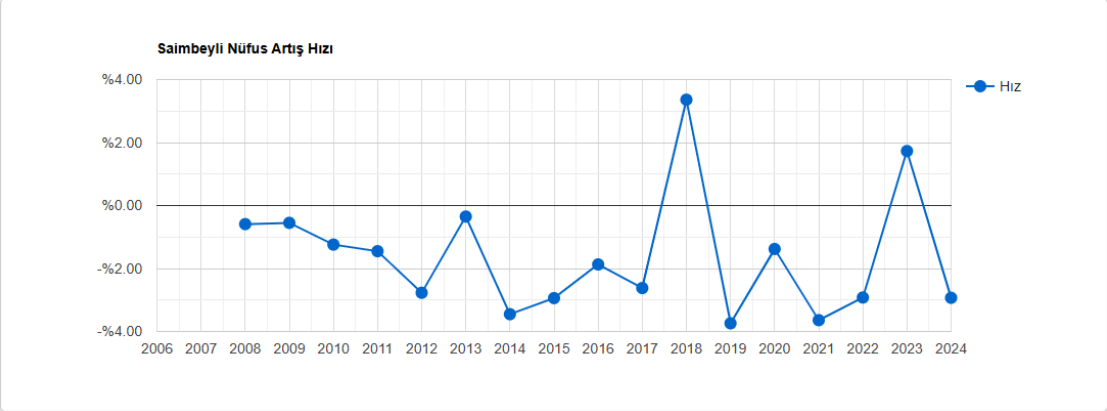

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2022 yılında yayımlanan İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) çalışmasına göre Saimbeyli, -0,946 endeks skoruyla Türkiye'deki 973 ilçe arasında 895'inci sırada ve 6'ncı (en düşük) gelişmişlik kademesinde yer almaktadır. İlçe Adana'nın 15 ilçesi arasında 14'üncü sıradadır ve Adana ilçeleri arasında yalnızca Feke'nin önündedir.

Şekil 5: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi Çalışmasına Göre Adana'nın İlçeleri (2022)

İlçe	Sıra	Skor	Kademe
Seyhan	42	2,043	1
Çukurova	76	1,529	2
Sarıçam	149	0,862	2
Yüreğir	203	0,596	2
Ceyhan	299	0,103	3
Kozan	338	0,016	3
Pozantı	422	-0,185	4
İmamoğlu	583	-0,434	4

İlçe	Sıra	Skor	Kademe
Yumurtalık	589	-0,448	4
Tufanbeyli	651	-0,521	5
Karaisalı	676	-0,546	5
Karataş	684	-0,564	5
Aladağ	818	-0,764	5
Saimbeyli	895	-0,946	6
Feke	899	-0,954	6

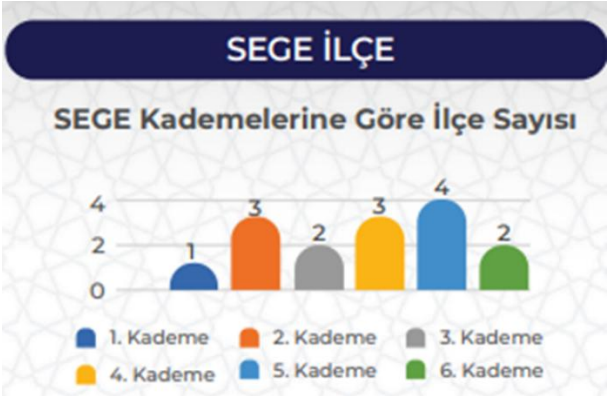

İlçe ekonomisinin büyük ölçüde (%90 oranında) tarım, hayvancılık ve orman işçiliğine dayandığı belirtilmektedir. İlçede önemli bir sanayi tesisi bulunmamakta, bazı vatandaşlar yılın belli aylarında başka illere çalışmaya giderek geçimlerini temin etmektedir. İlçe, Feke ile birlikte demir rezervlerine sahiptir ve ilçede çok sayıda hidroelektrik santrali (HES) yatırımı yer almaktadır. Bankacılık hizmetleri ilçedeki Ziraat Bankası şubesi tarafından karşılanmaktadır.

2. MEVCUT DURUM, SORUN VE İHTİYAÇLAR

Bu bölümde ilçenin mevcut durumu, çalıştayda dile getirilen sorunlar ve ilçeye ilişkin istatistikler dört tema altında ele alınmaktadır. Çalıştayda katılımcıların %88'i karayolu sorunlarını temel sorunlar arasında saymış; bunu iletişim (%47), içme suyu (%40), sosyal tesis (%35), konut (%21) ve sulama (%19) sorunları izlemiştir (bkz. Tablo 6).

2.1. Tema 1: Ulaşım ve Altyapı

Saimbeyli, Adana ile Kayseri illeri arasında, Adana şehir merkezine 157 km uzaklıkta yer almaktadır. Engebeli topoğrafya ve geniş bir alana dağılmış 28 mahalle, ulaşım ve altyapı hizmetlerinin sunumunu güçleştirmektedir. Ulaşım altyapısındaki iyileşmelerin, Adana ve Kayseri arasında yer alan Saimbeyli için ticaret ve turizm alanında fırsatlar doğurabileceği değerlendirilmektedir.

Ulaşım ve altyapıda karşılaşılan sorunlar

- **(A-1) Karayolu ve ilçe içi ulaşım:** Çalıştayda en sık dile getirilen sorundur (%88). Ana ve ara yolların, kaldırımların yetersizliği, heyelan riski taşıyan yol kesimleri ve ilçe merkezindeki otopark eksikliği hem ilçeye erişimi hem de ilçe içi dolaşımı güçleştirmektedir.
- **(A-2) İletişim altyapısının yetersizliği:** İnternet ve telefon şebekelerine erişimde sorunlar yaşandığı, katılımcıların %47'si tarafından ifade edilmiştir. Yüksek hızlı internet altyapısının bulunmaması hem hane halkı hem de turizm ve e-ticaret faaliyetleri açısından kısıt oluşturmaktadır.
- **(A-3) İçme suyu iletim ve dağıtımı:** Su iletim hatları ve mahallelere dağıtımda yaşanan sorunlar katılımcıların %40'ı tarafından dile getirilmiştir.
- **(A-4) Atık su ve atık yönetimi:** İlçede kanalizasyon şebekesi bulunmakla birlikte atık su arıtma tesisi bulunmamakta, atıkların düzensiz biçimde depolandığı belirtilmektedir. Derelerin kirliliği de çalıştayda çevresel sorunlar arasında ifade edilmiştir.
- **(A-5) Enerji altyapısı:** Elektrik kesintileri ve hatlarla ilgili sorunlar ile doğal gaz bağlantısı bulunmaması katılımcıların %14'er oranında dile getirdiği sorunlardır.

2.2. Tema 2: Eğitim ve Sosyal Yapı

İlçede toplam 19 okul bulunmaktadır: 2 merkez ortaokulu, 1 yatılı bölge ortaokulu, 5 köy müstakil ilk/ortaokulu, 8 köy ilkokulu, 1 merkez ilkokulu ve 2 Anadolu lisesi. İlçede anaokulu, fen lisesi ve meslek lisesi bulunmamaktadır. Okulların türlerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2: Saimbeyli İlçesindeki Okulların Dağılımı

Okul ve Kurumlar	Okul Sayısı
Anaokulu	0
Merkez Ortaokulları	2
Yatılı Bölge Ortaokulu (YBO)	1
Özel Okul	0
Köy Müstakil İlk/Ortaokulu (8 Yıllık)	5
Köy İlkokulları (1–4 Yıllık)	8
Merkez İlkokullar	1
Anadolu Lisesi	2
Fen Lisesi	0
Meslek Lisesi	0
Halk Eğitim Merkezi ve ASO Müdürlüğü	1
Öğretmen Evi ve ASO Müdürlüğü	1

İlçede ayrıca bir halk eğitim merkezi ve bir öğretmenevi bulunmaktadır. İlçedeki öğrenci sayısı 1.670'tir. Okul öncesi ve ortaöğretimde derslik başına 10, ilköğretimde ise 8 öğrenci düşmektedir; düşük öğrenci yoğunluğu, kırsal mahallelere dağılmış küçük ölçekli okul yapısını yansıtmaktadır.

Tablo 3: Saimbeyli İlçesinde Okul Türlerine Göre Öğrenci ve Derslik Sayıları

Okul Türü	Öğrenci ve Derslik Sayıları		
	Öğrenci Sayıları	Derslik Sayısı	Bir Dersliğe Düşen Öğrenci Sayısı
OKUL ÖNCESİ	131	13	10
İLKÖĞRETİM	1155	137	8
ORTAÖĞRETİM	384	40	10
TOPLAM	**1670**	**210**	**8**

İlçenin eğitimdeki başarı düzeyini gösteren önemli bir gösterge üniversite sınavına giren öğrencilerin yerleşme oranıdır. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre, 2024 yılında ilçedeki liselerden mezun olan toplam öğrenci sayısı 156 olup bu öğrencilerin 150'si üniversite sınavına girmiştir. Sınava giren 150 öğrenciden 4'ü lisans, 44'ü ön lisans programlarına yerleşmiş, yerleşme oranı %32 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: Saimbeyli İlçesinde 2024 Yılı Lise Mezunu ve Üniversiteye Yerleşen Öğrenci Sayıları

YIL	MEZUN SAYISI	SINAVA GİREN SAYISI	YERLEŞEN	ORAN
2024	156	150	• 4 Lisans • 44 Ön lisans	%32

2024 yılında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından ilçedeki 2.778 hanede 6.639 kişiye toplam 109 milyon TL yardım yapılmıştır. Yardımdan yararlanan kişi sayısı ilçe nüfusunun yaklaşık yarısına (%49) karşılık gelmektedir. Gençlerin özellikle işsizlik nedeniyle kente göç etmesi sonucunda genç nüfus oranı azalmakta ve ilçenin yaş ortalaması yükselmektedir.

Eğitim ve sosyal yapıda karşılaşılan sorunlar

- **(S-1) Nüfus kaybı ve yaşlanma:** İlçe nüfusu 2007'den bu yana yaklaşık %24 azalmış, 65 yaş ve üzeri nüfusun payı %18'e ulaşmıştır. Gençleri ilçede tutacak sosyal tesislerin ve sosyal hayatın eksikliği önemli bir zayıf yan olarak görülmektedir.
- **(S-2) Sınırlı istihdam olanakları:** İlçede önemli bir sanayi tesisi bulunmamakta, bazı vatandaşlar yılın belli aylarında başka illere çalışmaya gitmektedir. Genç nüfusun kentlere yönelmesiyle tarımda işçi bulmakta da zorluk çekilmektedir.
- **(S-3) Yoksulluk ve sosyal yardım ihtiyacı:** Nüfusun yaklaşık yarısının sosyal yardımlardan yararlanması, hane gelirlerinin düşüklüğüne ve gelir getirici faaliyetlere duyulan ihtiyaca işaret etmektedir.
- **(S-4) Sosyal tesis eksikliği:** Vatandaşların zaman geçirebileceği ve sosyalleşebileceği tesislerin eksikliği çalıştayda %35 oranında sorun olarak, sosyal tesis eksikliklerinin giderilmesi ise %44 oranıyla en sık dile getirilen öneri olmuştur. Mevcut öğretmenevinin yenilenmesi, kapalı spor salonu, kültür merkezi ve gençlik merkezi ihtiyaçları öne çıkmaktadır.
- **(S-5) Mesleki eğitim ve yükseköğretime geçiş:** İlçede meslek lisesi bulunmamakta, 2024 yılında üniversite sınavına giren 150 öğrenciden yalnızca 4'ü lisans programına yerleşebilmiştir.
- **(S-6) Konut sorunu:** Konut sorunu katılımcıların %21'i tarafından dile getirilmiştir.
- **(S-7) Yaşlı ve dezavantajlı gruplara yönelik hizmetler:** Yaşlı nüfus oranının yüksekliği nedeniyle yaşlılar, çocuklar ve dezavantajlı gruplara yönelik sosyal hizmet ve etkinliklerin güçlendirilmesi ihtiyacı dile getirilmiştir.

2.3. Tema 3: Turizm ve Doğal Değerler

Saimbeyli; Obruk Şelalesi Tabiat Parkı, Hançer Deresi Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Obruk ve Kirkot vadileri, Hançer Kanyonu, Saimbeyli Kalesi ve manastır kalıntıları gibi doğal ve tarihi değerlere sahiptir. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 11.05.2018 tarihinde ilan edilen 257,1 hektarlık Obruk Şelalesi Tabiat Parkı'nı 2024 yılında 15.568 kişi ziyaret etmiştir. İlçede 11'i endemik ve 15'i nadir tür olmak üzere çok sayıda kelebek türünün bulunduğu belirtilmektedir; bunlar arasında yalnızca bu alana özgü olduğu bildirilen Saimbeyli Mavisi (Çokgözlü Teresa Mavisi) ilçenin simge türüdür. Doğa turizmine artan ilgi, Saimbeyli'nin doğal değerlerini önemli bir fırsat alanı haline getirmektedir.

Turizmde karşılaşılan sorunlar

- **(T-1) Konaklama tesislerinin eksikliği:** Konaklama tesislerinin eksikliği turizmin gelişmesi önündeki önemli engellerden biridir. Turizm amaçlı konaklama tesislerinin yapılması çalıştayda %32 oranında dile getirilmiştir.
- **(T-2) Hizmet standardı ve eğitim eksikliği:** Turistlere hizmet konusunda standart bulunmamakta ve bu alanda eğitim eksikliği görülmektedir.
- **(T-3) Tabiat parkında donatı yetersizliği:** Obruk Şelalesi Tabiat Parkı'nda 2 kamelya, 2 WC, 1 mescit, 10 piknik masası ve idari bina bulunmaktadır. Ziyaretçi sayısı dikkate alındığında giriş

kontrol ünitesi, günübirlik kullanım alanları, yaya yolu, otopark ve bilgilendirme levhalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

- **(T-4) Mesire alanı bulunmaması:** İlçede düzenlenmiş bir piknik ve mesire alanı bulunmamaktadır; mesire alanlarının düzenlenmesi çalıştayda %24 oranında önerilmiştir.
- **(T-5) Tarihi değerlerin korunması:** Saimbeyli Kalesi ve manastırın restore edilerek turizme kazandırılması ve tarihi yerlerin korunması çalıştayda %27 oranında dile getirilmiştir.
- **(T-6) Tanıtım ve ürünleşme eksikliği:** Obruk ve Kirkot vadileri, Hançer Kanyonu ve Saimbeyli Mavisi gibi değerler doğa, macera ve yayla turizmi açısından henüz ürünleşmemiş ve yeterince tanıtılmamıştır.
- **(T-7) Hassas türlerin ve habitatların korunması:** Saimbeyli Mavisi'nin dar bir alana özgü olması ve Hançer Deresi'ndeki yaban keçisi popülasyonu, turizmin bu değerler üzerinde baskı oluşturmayacak biçimde planlanmasını gerektirmektedir.

2.4. Tema 4: Tarım, Hayvancılık ve Orman Ürünleri

Tarım, hayvancılık ve ormancılık ilçe ekonomisinin temelini oluşturmaktadır. İlçede yetişen başlıca ürünler buğday, arpa, nohut, üzüm, elma, erik, domates ve kirazdır. İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü verilerine göre ilçede 2.849 dekar alanda kiraz, 2.770 dekarda üzüm, 1.879 dekarda ceviz ve 819 dekarda domates yetiştiriciliği yapılmaktadır. İlçenin en önemli gelir kaynağı olan kiraz en çok Gürleşen Mahallesi ile ilçe merkezine bağlı Kale Sekisi bölgesinde yetiştirilmektedir. Kötün Domatesi, Mücennes Üzümü, Çeralan Cevizi, Saimbeyli Kirazı ve Saimbeyli Sumağı ilçenin öne çıkan yerel ürünleridir.

İlçede büyükbaş hayvancılık yapan 925 işletmede 6.334 baş hayvan bulunmaktadır. Küçükbaş hayvancılık yapan 400 işletmede ise 42.185 keçi ve 22.180 koyun olmak üzere toplam 64.365 baş hayvan bulunmakta olup işletme başına ortalama 161 baş küçükbaş hayvan düşmektedir. Hayvansal üretimde koyun ve kıl keçisi öne çıkmaktadır. Saimbeyli'de 50'si gezgin ve 10'u sabit olmak üzere 60 arıcılık işletmesi ve 11.000 kovan bulunmaktadır. İlçedeki üç alabalık üretim çiftliğinde yıllık yaklaşık 200-250 ton alabalık üretilmektedir.

İlçede Tarım Kredi Kooperatifi mevcut olup çiftçilerin gübre ve zirai ilaç ihtiyaçlarını karşılamaktadır. İlçeye bağlı mahallelerde 14 tarımsal kalkınma kooperatifi bulunmaktadır; ilçenin önemli gelir kaynaklarından olan orman işçiliği bu kooperatifler aracılığıyla yürütülmektedir.

Tarım, hayvancılık ve orman ürünlerinde karşılaşılan sorunlar

- **(B-1) Sulama suyu yetersizliği:** Özellikle kuraklık dönemlerinde sulama sıkıntıları yaşanmaktadır. İklim değişikliği nedeniyle su kaynaklarının azalması, sulu tarım için yeterli su bulunamaması riskini artırmaktadır. Sulama sorunu çalıştayda %19 oranında dile getirilmiştir.
- **(B-2) Düşük verim:** Tarım arazilerinin genellikle kıraç ve verimsiz olması nedeniyle beklenen verim alınamamakta, bu durum üreticileri sebzecilik ve meyveciliğe yöneltmektedir.
- **(B-3) Pazarlama ve örgütlenme sorunları:** Üreticiler ürünlerini pazarlamada sorunlar yaşamaktadır; üretici örgütleri ortak pazarlama işlevini yeterince üstlenememektedir.
- **(B-4) İşleme ve katma değer altyapısının bulunmaması:** İlçede tarımsal ürün paketleme ve kurutma tesisi ile orman ürünleri işleme tesisi bulunmamaktadır. Bu tesislerin yapılması çalıştayda sırasıyla %12 ve %21 oranında önerilmiştir.

- **(B-5) İklim değişikliğinin kiraz üretimine etkisi:** Sıcaklık artışı, kuraklık ve aşırı yağışlar gibi iklim değişikliği etkileri, ilçenin en önemli gelir kaynağı olan kiraz başta olmak üzere tarımsal üretimi olumsuz etkilemektedir.
- **(B-6) Yerel çeşitlerin korunması ve tescili:** Kötün Domatesi, Mücennes Üzümü, Çeralan Cevizi, Saimbeyli Kirazı ve Saimbeyli Sumağı gibi yöreye özgü ürünlerin korunması, üretiminin yaygınlaştırılması ve coğrafi işaret tescil çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir.
- **(B-7) Hayvancılıkta verim ve veteriner hizmetleri:** Keçi yetiştiriciliğinde süt verimi düşüktür; veteriner eksikliği çalıştayda %7 oranında sorun olarak dile getirilmiştir.
- **(B-8) Bitki sağlığı ve tarımsal kirlilik:** Bitki hastalıkları ve zararlılar ürün kayıplarına neden olmakta; tarımsal ilaç kalıntıları, ambalaj ve plastik atıkların sebep olduğu çevre ve su kirliliği tehdit oluşturmaktadır.
- **(B-9) Ürün çeşitliliğinin sınırlı kalması:** Üretimlerinin nispeten zahmetsiz olması nedeniyle katma değeri düşük ürünler tercih edilmekte; çalıştayda dile getirilen tıbbi ve aromatik bitki, mantar ve salep yetiştiriciliği potansiyeli henüz değerlendirilememektedir.

3. PROJE VE FAALİYET FİKİRLERİ

Bu bölümde, çalıştay bulgularının ardından Bölüm 2'de kodlanan sorunlara karşılık gelen proje ve faaliyet önerileri aynı tema başlıkları altında sunulmaktadır. Her önerinin sonunda köşeli parantez içinde karşıladığı sorun kodu belirtilmiştir. Çalıştayda paydaşlarca önerilen fikirlerin yanı sıra, sorun–proje eşleşmesinde boşluk kalan alanlar için Ajans tarafından geliştirilen öneriler "(Ajans önerisi)" ibaresiyle işaretlenmiştir. İlçenin rekabet avantajlarına dayanan stratejik projeler "(Stratejik Proje)" ibaresiyle belirtilmiş olup ayrıntıları Bölüm 4.3'te yer almaktadır.

Çalıştay katılımı ve bulguları

Çukurova Kalkınma Ajansı tarafından Saimbeyli Kaymakamlığı ve Saimbeyli Belediyesi'nin iş birliğinde 18 Şubat 2025 tarihinde düzenlenen Saimbeyli İlçe Çalıştayına toplam 95 kişi katılım sağlamıştır. Saimbeyli Kaymakamı Emre Açar, Saimbeyli Belediye Başkanı Mahmut Dal ve Çukurova Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Ahmet Rifat Duran'ın açılış konuşmalarıyla başlayan çalıştayda Çukurova Kalkınma Ajansı tarafından ilçe mevcut durum analizi sunumu gerçekleştirilmiştir. Bu sunumun ardından ilçedeki kamu kurum ve kuruluş temsilcileri kendi kurum faaliyetleri hakkında sunumlarını yapmıştır. Ayrıca Çukurova Üniversitesi Kozan Meslek Yüksekokulu Öğretim Üyesi Doç. Dr. Bihter Zaimoğlu Onat "Adana İli Saimbeyli İlçesinin Geleceği, Yetiştirilebilecek Tarımsal Ürünler ve Tıbbi Aromatik Bitkiler Projeksiyonu", Çukurova Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Cansu Dölek ise "Saimbeyli İklim ve Toprak Yapısı, Yetiştirilen Meyveler, Sorunlar, Tarımın Güçlü Yanları ve Öneriler" başlıklı sunumlarını gerçekleştirmiştir. Saimbeyli İlçe Çalıştayına katılım sağlayanların dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5: Saimbeyli İlçe Çalıştayına Katılım Sağlayan Kişi ve Kurumlar

Çalıştaya Katılım Sağlayan Kurumlar	Kişi Sayısı
Kamu Kurum ve Kuruluşları	39
Belediyeler	6
Üniversiteler	2
Muhtarlar	21
Sivil Toplum Kuruluşları	11
Sivil Vatandaşlar	11
Özel Sektör Temsilcileri	5
TOPLAM	**95**

Çalıştayda Saimbeyli'nin temel sorunları öncelikli olarak ele alınmıştır. Katılımcılar sözlü olarak veya kendilerine dağıtılan matbu formlar üzerinden ilçenin temel sorunlarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların katkıları çerçevesinde öne çıkan sorun alanları aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Buna göre katılımcıların çok büyük bir bölümü karayolu ile ilgili sorunları temel sorunlardan biri olarak ifade etmiştir. En sık ifade edilen diğer sorunlar ise iletişim, içme suyu, sosyal tesis, konut ve sulama sorunları olmuştur.

Tablo 6: Çalıştayda Öne Çıkan Temel Sorun Alanları

Çalıştayda Öne Çıkan Sorun Alanları	Katılımcılar Tarafından Sorunun Vurgulanma Oranı (%)
Karayolu Sorunu (ana ve ara yollar, kaldırım, otopark vb.)	88
İletişim Sorunu (internet, telefon şebekeleri vb.)	47
İçme Suyu Sorunu (su iletim hatları, köylere dağıtım vb.)	40
Sosyal Tesis Sorunu	35
Konut Sorunu	21
Sulama Sorunu	19
Elektrik Sorunu (kesintiler, hatlarla ilgili sorunlar vb.)	14
Doğalgaz Sorunu (doğalgaz bağlantısı vb.)	14
Çevresel Sorunlar (derenin kirliliği vb.)	7
Veteriner Eksikliği Sorunu	7

Çalıştayın ikinci bölümünde sorunların çözümüne yönelik katılımcıların önerileri alınmıştır. Öne çıkan önerilerin başlıkları ve katılımcılar tarafından ifade edilme sıklıkları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 7: Çalıştayda İfade Edilen Çözüm Önerileri

Sorunların Çözümü İçin Yapılan Öneriler	Katılımcılar Tarafından Vurgulanma Oranı (%)
Sosyal Tesis Eksikliklerinin Giderilmesi (Öğretmenevinin yenilenmesi, yeni sosyal tesis yapılması vb.)	44
Doğa Turizminin Geliştirilmesi (Rafting, trekking, kamping, doğa sporları vb.)	32
Turizm Amaçlı Konaklama Tesislerinin Yapılması (Bungalowlar, kamp-karavan yerleri vb.)	32
Kapalı Bir Spor Salonunun Yapılması	29
Obruk ve Kirkot Vadilerinin Değerlendirilmesi (Obruk Tabiat Parkı, Şelale vb.)	27
Saimbeyli Kalesi ile Manastırın Turizme Kazandırılması (Kale ve Manastırın restore edilmesi, tarihi yerlerin korunması vb.)	27
Kültür Merkezinin Yapılması (sinema, tiyatro ve etkinlik salonları vb.)	27
Mesire Alanlarının Düzenlenmesi	24

Orman Ürünleri İşleme Tesisinin Yapılması	21
Macera Turizminin Ön Plana Çıkarılması	18
Internet Altyapısının İyileştirilmesi (Fiberoptik internet altyapısı vb.)	12
Mücennes Üzümünün Katma Değerinin Artırılması	12
Tarımsal Ürünler Paketleme ve Kurutma Tesisinin Yapılması	12
Saimbeyli Sumağının Değerlendirilmesi ve Tanıtımının Yapılması	12
Doğalgaz Altyapısının Geliştirilmesi	9
Meslek Lisesinin Yapılması	9
Lavanta Gibi Aromatik Bitkilerle, Mantar ve Salep Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi	9
Yayla Turizminin Geliştirilmesi	9
Saimbeyli Kirazının Değerlendirilmesi ve Tanıtımının Yapılması	9
Gençlik Merkezinin Yapılması	9
Teleferik Yapılması	6
Saimbeyli Mavi Kelebeğinin Tanıtımı	6
Hançer Kanyonunun Değerlendirilmesi	6
Kötün Domatesinin Değerlendirilmesi ve Tanıtımının Yapılması	6
Av Turizminin Geliştirilmesi	6
Çeralan Cevizinin Değerlendirilmesi ve Tanıtımının Yapılması	6

3.1. Tema 1: Ulaşım ve Altyapı

- **P-A1 –** İlçeye erişimi sağlayan karayolu ile mahalle bağlantı yollarındaki iyileştirme ihtiyaçlarının önceliklendirilmesi ve heyelan riski taşıyan kesimlerde gerekli önlemlerin alınması için Karayolları Genel Müdürlüğü ve Adana Büyükşehir Belediyesi nezdinde girişimde bulunulması. **[A-1]**
- **P-A2 –** İlçe merkezindeki otopark sorununun çözülmesi için otopark alanlarının oluşturulması ve kaldırım düzenlemelerinin yapılması. **[A-1]**
- **P-A3 –** Yüksek hızlı internet erişiminin sağlanması için fiber altyapının yaygınlaştırılması; kapsama sorunu yaşanan mahallelerin envanterinin çıkarılarak mobil işletmecilere ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na iletilmesi. **[A-2]**
- **P-A4 –** İçme suyu iletim hatları ve mahallelere dağıtımda yaşanan sorunların ASKİ ile birlikte mahalle bazında önceliklendirilmesi ve yatırım programına alınması. **[A-3]**
- **P-A5 –** İlçe için atık su arıtma tesisi yapılması ve evsel katı atıkların düzenli depolama sistemine aktarılması; derelerin kirlenmesini önleyecek tedbirlerin alınması. **[A-4]**

- **P-A6 –** Elektrik dağıtım hatlarının iyileştirilmesi ve ilçenin doğal gaz dağıtım şebekesine bağlanması talebinin ilgili dağıtım şirketlerine iletilmesi. **[A-5]**

3.2. Tema 2: Eğitim ve Sosyal Yapı

- **P-S1 –** Çalıştayın en sık dile getirilen önerisi olan öğretmenevinin yenilenmesi ve ilçe halkına da hizmet verecek bir sosyal tesis olarak işletilmesi. (Stratejik Proje) **[S-4]**
- **P-S2 –** Gençlerin ve yetişkinlerin spor yapabileceği kapalı spor salonunun yapılması. (Stratejik Proje) **[S-4, S-1]**
- **P-S3 –** Sinema gösterimleri ile tiyatro, sergi ve benzeri etkinliklerin yapılabileceği kültür merkezi ve gençlik merkezinin yapılması; iki işlevin aynı yapıda birleştirilmesi seçeneğinin değerlendirilmesi. (Stratejik Proje) **[S-4, S-1]**
- **P-S4 –** Çalıştayda dile getirilen meslek lisesi talebinin, ilçedeki ortaöğretim öğrenci sayısı dikkate alınarak mevcut liselerden birinde orman ürünleri, tarım ve konaklama hizmetleri gibi ilçe sektörlerine yönelik mesleki alanların açılması seçeneğiyle birlikte İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından değerlendirilmesi. **[S-5, S-2]**
- **P-S5 –** Yükseköğretime geçiş başarısını artırmak için Halk Eğitim Merkezi ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü iş birliğiyle lise öğrencilerine yönelik destekleme ve yetiştirme kurslarının yaygınlaştırılması. (Ajans önerisi) **[S-5]**
- **P-S6 –** Yaşlılar, çocuklar ve dezavantajlı gruplar için evde bakım, gündüz bakım ve sosyal etkinlik hizmetlerinin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile birlikte güçlendirilmesi. **[S-7, S-3]**
- **P-S7 –** Kadınlara ve gençlere yönelik gelir getirici faaliyetler kapsamında Saimbeyli kiliminin dokunması ve tanıtılması ile yöresel ürün işlemeye yönelik Halk Eğitim Merkezi kurslarının düzenlenmesi ve kooperatifleşmenin desteklenmesi. **[S-2, S-3]**
- **P-S8 –** Konut ihtiyacının niteliğinin (kamu personeli, genç aileler, dönüş göçü) Kaymakamlık ve Belediye tarafından tespit edilmesi ve ihtiyaca göre Toplu Konut İdaresi ile görüşülmesi. (Ajans önerisi) **[S-6]**

3.3. Tema 3: Turizm ve Doğal Değerler

- **P-T1 –** Obruk Şelalesi Tabiat Parkı'nda giriş kontrol ünitesi, günübirlik kullanım alanları ile yaya yolu, otopark ve bilgilendirme levhalarını kapsayan çevre düzenlemelerinin yapılması. (Stratejik Proje) **[T-3, T-6]**
- **P-T2 –** Obrukbaşı Mesire Alanı'nın orman parkı olarak düzenlenmesi; yürüyüş parkuru, seyir terası, piknik alanı, dağ bisikleti yolu ve kamp alanı yapılması. **[T-4, S-4]**
- **P-T3 –** Saimbeyli Mavisi'nin yaşam alanlarının korunması, Saimbeyli Kelebeği Gözlem ve Fotoğrafçılık Haftası'nın ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması ve kelebeğin ilçenin tanıtım kimliğinde kullanılması. (Stratejik Proje) **[T-6, T-7]**
- **P-T4 –** Hançer Deresi Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nın Yönetim ve Gelişme Planı çerçevesinde korunması ve doğa gözlemciliğine yönelik kontrollü tanıtımının yapılması; av turizmi önerisinin yalnızca Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün av planlaması çerçevesinde değerlendirilmesi. **[T-7, T-6]**

- **P-T5 –** Saimbeyli Kalesi ve manastır kalıntılarının rölöve ve restorasyon projelerinin hazırlanması, ziyaretçi güvenliğinin sağlanması ve bilgilendirme levhalarıyla tanıtılması. (Stratejik Proje) **[T-5]**
- **P-T6 –** Obruk ve Kirkot vadileri ile Hançer Kanyonu'nda doğa yürüyüşü rotalarının belirlenip işaretlenmesi; rafting potansiyelinin ilçedeki HES'lerin akarsu debisine etkisi de dikkate alınarak teknik açıdan araştırılması; yayla turizmine yönelik rotaların oluşturulması. **[T-6]**
- **P-T7 –** Bungalov ve benzeri doğa ile uyumlu yapılardan oluşan konaklama tesisleri ile kamp-karavan alanlarının yapılması. **[T-1]**
- **P-T8 –** Turizm hizmeti veren işletmelere ve çalışanlara yönelik hizmet kalitesi, hijyen ve rehberlik eğitimlerinin düzenlenmesi. **[T-2]**
- **P-T9 –** Çalıştayda önerilen teleferik yapımının ziyaretçi talebi ve işletme sürdürülebilirliği açısından fizibilite çalışmasıyla değerlendirilmesi. **[T-6]**

Obruk Şelalesi Tabiat Parkı Projesi

Obruk Şelalesi Tabiat Parkı'nın bulunduğu 257,1 hektar büyüklüğündeki alan, taşıdığı kaynak değerleri ve rekreasyon potansiyeli sebebiyle Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 11.05.2018 tarihinde tabiat parkı ilan edilmiş ve Milli Parklar Kanunu'na göre yönetilmeye başlanmıştır. Tabiat parkında 2 kamelya, 2 WC, 1 mescit, 10 piknik masası ve idari bina bulunmaktadır. 2024 yılında tabiat parkını 15.568 kişi ziyaret etmiştir. Tabiat parkının bilinirliğinin artırılması ve sürdürülebilir biçimde yönetimi için giriş kontrol ünitesi, günübirlik kullanım alanları (büfe, tuvalet, çeşme, çocuk oyun alanı, piknik masası, kamelya, çöp kutuları) ile çevre düzenlemelerinin (yaya yolu, yol, otopark, tanıtım ve bilgilendirme levhaları) yapılması gerekmektedir.

Obrukbaşı Orman Parkı ve Mesire Alanı Projesi

Adana Orman Bölge Müdürlüğü, Saimbeyli Orman İşletme Müdürlüğü, Avcıpınarı Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde bulunan Obrukbaşı Mesire Alanı, halkın rekreasyon ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak için uygun bir alandır. Proje, ilçede herhangi bir piknik ve mesire yerinin olmaması nedeniyle ilçe merkezi ve civar mahallelerin piknik ve mesire yeri taleplerinin karşılanmasını amaçlamaktadır. Mesire alanında orman parkı yürüyüş parkuru, seyir terası, piknik alanı, dağ bisikleti yolu, spor alanı ve kamp alanı gibi düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

Hançer Deresi Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Projesi

Hançer Deresi Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Adana'daki beş yaban hayatı geliştirme sahasından biridir ve Kahramanmaraş il sınırına uzanmaktadır. Toplam büyüklüğü 7.894 hektar olan alan, yaban keçisi bulunması nedeniyle 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Sahaları ile İlgili Yönetmelik gereğince 13 Eylül 2006 tarihli ve 2006/10966 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ilan edilmiştir.

Yaban keçisi başta olmak üzere vaşak, kurt, tilki, yaban domuzu, oklu kirpi ve tavşan gibi memeliler; yılan ve kaplumbağa gibi sürüngenler; altın kartal, akbaba, doğan, şahin, baykuş, kerkenez

ve keklik gibi pek çok kuş türü sahayı kullanmaktadır. Ayrıca ardıç, meşe, karaçam, sedir, göknar ve kızılçam gibi ağaç türleri ile kekik, geven, salep ve çiğdem gibi pek çok bitki türü alanda bulunmaktadır. Dağ, orman, kanyon, dere ve ırmaktan oluşan su ve kara ekosistemleri sahayı özellikli kılmaktadır. Saha Yönetim ve Gelişme Planı'nda yer alan Stratejik Uygulama Planı faaliyetleri doğrultusunda yapılan 2024 yılı envanterine göre doğum sonrası (Haziran-Temmuz) dönemde 13, çiftleşme (Kasım-Aralık) döneminde 45 yaban keçisi (Capra aegagrus) tespit edilmiştir. Sahanın Stratejik Uygulama Planı çerçevesinde sürdürülebilir biçimde yönetilmesi önem arz etmektedir.

Saimbeyli Mavi Kelebeği (Çokgözlü Teresa Mavisi) Koruma ve Tanıtım Projesi

Saimbeyli'ye özgü ve endemik bir kelebek türü olan Saimbeyli Mavisi, kanat açıklığı yaklaşık 40 mm olan, akrabalarına göre daha iri yapılı bir türdür. Yüksekliği 1.200-1.400 m olan orman açıklıkları, yol kenarları, taşlık ve kayalık alanlarda görülmekte; konukçu bitkisi geven (Astragalus) türleridir. Genellikle Temmuz ve Ağustos aylarında görülen türün özellikle Obruk Çayı kenarındaki çamurluk alandaki minerallerden beslendiği belirtilmektedir. Türkiye'de kelebek çeşitliliği ve korunması üzerine yapılan çalışmalarda Saimbeyli'deki çam ormanı açıklıklarının önemli kelebek alanları arasında gösterildiği ve Çokgözlü Teresa Mavisi'nin yalnızca bu alana özgü olduğu bildirilmektedir.

Bu türün geleceği üzerindeki tehditlerin önlenmesi için Saimbeyli'nin önemli kelebek alanı niteliği dikkate alınarak habitatına yönelik koruma önlemlerinin alınması gerekmektedir. Saimbeyli Kaymakamlığı öncülüğünde, akademisyen ve uzmanların görüşleri doğrultusunda Temmuz ayında "Geleneksel Saimbeyli Kelebeği Gözlem ve Fotoğrafçılık Haftası" ilan edilmiştir. Bu etkinliğin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımının Saimbeyli'nin bilinirliği açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

3.4. Tema 4: Tarım, Hayvancılık ve Orman Ürünleri

- **P-B1 –** Damla sulama gibi su tasarrufu sağlayan sistemlerin yaygınlaştırılması ve mevcut sulama sistemlerinin modernizasyonu; Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamındaki basınçlı sulama desteklerinin üreticilere tanıtılması. **[B-1]**

- **P-B2 –** Sulu tarım alanlarını artırmaya yönelik gölet ve sulama yatırım olanaklarının Devlet Su İşleri ile birlikte etüt edilmesi. **[B-1]**
- **P-B3 –** Toprak verimliliğini artırmak için düzenli toprak analizi ve doğru gübreleme uygulamalarının yaygınlaştırılması. **[B-2]**
- **P-B4 –** İklim değişikliğine dirençli ve bölgeye uyum sağlayabilecek alternatif meyve türleri ve çeşitlerinin üniversitelerle birlikte adaptasyon denemeleriyle belirlenmesi ve üretimin çeşitlendirilmesi. **[B-5, B-9]**
- **P-B5 –** Kötün Domatesi, Çeralan Cevizi, Mücennes Üzümü, Saimbeyli Kirazı ve Saimbeyli Sumağı için coğrafi işaret başvuru dosyalarının Belediye öncülüğünde hazırlanması ve tescil süreçlerinin tamamlanması. (Stratejik Proje) **[B-6]**
- **P-B6 –** Kötün Domatesi üretiminin yaygınlaştırılması için tohum ve fide çalışmalarının yapılması ve yerel tohumların korunması. **[B-6]**
- **P-B7 –** Üreticilerin pazarlık gücünü artırmak için kooperatifler aracılığıyla ortak pazarlama ve çevrimiçi satış kanallarının oluşturulması. **[B-3]**
- **P-B8 –** Kiraz, Mücennes Üzümü pekmezi, ceviz ve sumak gibi yerel ürünler için tarımsal ürün paketleme ve kurutma tesisinin kurulması. (Stratejik Proje) **[B-4, B-3]**
- **P-B9 –** Orman ürünleri işleme tesisi kurulmasına yönelik önerinin, Orman Genel Müdürlüğü ve orman köylüleri kalkınma kooperatifleriyle birlikte hammadde ve pazar açısından fizibilite çalışmasıyla değerlendirilmesi. **[B-4, S-2]**
- **P-B10 –** Tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliğinin geliştirilmesi: lavanta, kekik, adaçayı, defne ve benzeri bitkilerin çiftçilere fide temini ve eğitimle desteklenerek model uygulama oluşturulması; mantar ve salep yetiştiriciliğinin (doğadan toplama yerine kültüre alma) araştırılması. (Stratejik Proje) **[B-9]**
- **P-B11 –** Hayvan ıslahı ve süt verimi yüksek keçi ırklarının yaygınlaştırılması; veteriner hizmetlerine erişimin İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile birlikte güçlendirilmesi. **[B-7]**
- **P-B12 –** Organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının teşvik edilmesi; zirai ilaç ambalajı ve tarımsal plastik atıkların toplanmasına yönelik düzenli bir sistem kurulması. **[B-8]**
- **P-B13 –** Gençlerin ulusal ve uluslararası destek programlarıyla tarımsal girişimciliğe yönlendirilmesi ve bu amaçla bilgilendirme ve eğitim programları düzenlenmesi. **[B-9, S-1]**

Alternatif Tarımsal Ürünlerin Geliştirilmesi ve Katma Değerin Artırılması Projesi

Saimbeyli'de yetiştiriciliği yapılan dalbastı kirazı renk, aroma ve kaliteli yapısıyla ihraç edilebilen bir kiraz çeşididir. İlçenin coğrafi yapısı ve iklimine uygun, yüksek gelir getirebilen meyve çeşidi olarak kiraz, meyvecilikte ön plana çıkmaktadır. Ancak değişen iklim koşulları nedeniyle sıcaklık ve yağış desenlerindeki değişiklikler kiraz üretimini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, iklim değişikliğine dirençli ve bu bölgeye uyum sağlayabilecek alternatif meyve türlerinin değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Saimbeyli Kötün Domatesi, kokusu ve tadıyla bölge halkı tarafından tercih edilmekte ve hibrit domates çeşitlerinden ayrılmaktadır. Tohumda dışa bağımlılığın azaltılması açısından Kötün Domatesi gibi yerel tohumların koruma altına alınması ve üretiminin teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede çeşidin kalitesinin korunması, üretiminin devamlılığı ve ekim alanlarının yaygınlaştırılması çalışmalarının sürdürülmesi önerilmektedir.

Saimbeyli ilçesi, eğimli arazi yapısı ve iklim özellikleriyle üzüm yetiştiriciliğine uygundur ve Mücennes Üzümü ilçede en fazla tercih edilen çeşittir. Mücennes Üzümü yüksek oranda şire içermekte olup özellikle pekmez üretiminde kullanılmaktadır. Bu üzüm çeşidinin korunması, ıslahı, yerel ve ulusal bir marka haline getirilmesi gerekmektedir. Kullanılmayan eğimli arazilerin bağ alanlarına dönüştürülmesiyle üretimin artırılabileceği değerlendirilmektedir.

İlçenin Çeralan Mahallesi'nde yetiştiriciliği yapılan yerel ceviz çeşidi Çeralan Cevizi'nin korunması ve yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar devam etmektedir. Yöreye özgü bu çeşit, yağ oranının yüksekliği nedeniyle lezzet açısından tercih edilmektedir.

Saimbeyli Sumağı ilçede doğal olarak yetişen bir türdür. Gübre, ilaç ve sulama yapılmadan kendi halinde yetişen sumağın gerek bölge halkına gerekse ilçenin ekonomisine gelir sağlama potansiyeli bulunmaktadır.

Tüm bu ürünlerin yetiştirme alanlarının artırılması ve coğrafi işaret tescillerinin tamamlanarak bölge ekonomisine daha fazla katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Projesi

Kırsal kalkınmanın desteklenmesi ve katma değerli üretim yapısına geçiş açısından Adana'nın kuzey ilçeleri için kritik bir sektör olarak görülen tıbbi ve aromatik bitkiler alanında alternatif üretimin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında Saimbeyli'de lavanta, kekik, adaçayı, defne, rezene, anason, ekinezya, melisa ve ıhlamur bitkilerine yönelik çiftçilere ücretsiz fide temini sağlanıp eğitimler verilerek bu alanda model ve iyi uygulama örneği geliştirilmesi önerilmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Genel Değerlendirme

Saimbeyli; Obruk Şelalesi Tabiat Parkı, Hançer Deresi Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, yalnızca bu alana özgü Saimbeyli Mavisi kelebeği ve Saimbeyli Kalesi gibi doğal ve tarihi değerleri ile Kötün Domatesi, Mücennes Üzümü, Çeralan Cevizi, Saimbeyli Kirazı ve Saimbeyli Sumağı gibi yöreye özgü ürünleriyle belirgin rekabet avantajlarına sahiptir. Buna karşılık sürekli nüfus kaybı ve yaşlanma, sınırlı istihdam olanakları, ulaşım, iletişim ve içme suyu altyapısındaki eksiklikler, sulama suyu yetersizliği ve tarımsal ürünlerin işlenmeden satılması ilçenin gelişimi önündeki temel engellerdir.

2022 yılı SEGE çalışmasında 6'ncı gelişmişlik kademesinde ve Adana'da 14'üncü sırada yer alan ilçede, nüfusun yaklaşık yarısının sosyal yardımlardan yararlanması gelir getirici faaliyetlere yönelik müdahalelerin aciliyetini ortaya koymaktadır. Çalıştayda katılımcılar dört temel noktaya vurgu yapmıştır: fiziki altyapı eksikliklerinin giderilmesi, sosyal tesislerin yapılması, doğa ve kültür turizminin geliştirilmesi ve yerel tarım ürünlerinin değerlendirilmesi. Altyapı yatırımlarının büyük bölümü merkezi idare ve Büyükşehir Belediyesi yatırım programlarına bağlı olduğundan bu alanda kurumlar arası koordinasyon ve önceliklendirme belirleyici olacaktır; turizm ve yerel ürünler alanındaki projeler ise kısa ve orta vadede ilçe ölçeğinde hayata geçirilebilecek niteliktedir.

4.2. Stratejik Gelişme Eksenleri

- **Eksen 1 – Yerel ürünlerde katma değer:** Coğrafi işaret tescilleri, paketleme-kurutma ve işleme altyapısı ile tıbbi ve aromatik bitkiler yoluyla ürün çeşitlendirme.
- **Eksen 2 – Korumaya dayalı doğa ve kültür turizmi:** Obruk Şelalesi, Saimbeyli Mavisi, Hançer Deresi ve Saimbeyli Kalesi'nin hassas değerleri koruyan bir rota ve ziyaretçi altyapısıyla ürünleştirilmesi.
- **Eksen 3 – Nüfusu ilçede tutan sosyal yaşam:** Sosyal tesis, kültür ve spor altyapısı ile mesleki eğitim ve gelir getirici faaliyetler.
- **Eksen 4 – Temel altyapının tamamlanması:** Karayolu, iletişim, içme suyu, atık su ve enerji altyapısındaki eksikliklerin ilgili kurumlarla önceliklendirilerek giderilmesi.

4.3. Stratejik Projeler

1. Saimbeyli Yerel Ürünler Değer Zinciri (P-B5, P-B6, P-B8): Beş yerel ürün için coğrafi işaret başvurularının hazırlanması, Kötün Domatesi yerel tohum çalışmalarının sürdürülmesi ve ürünlerin paketleme-kurutma tesisinde işlenerek ortak bir yerel ürün kimliğiyle pazarlanması. İlk adım: başvuru dosyaları için ürün tanımı ve üretim alanı bilgilerinin derlenmesi. İlgili kurumlar: Belediye, İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, kooperatifler, üniversiteler, ÇKA. **[B-6, B-4, B-3]**

2. Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Model Uygulaması (P-B10): Çalıştayda sunulan tıbbi aromatik bitki projeksiyonu doğrultusunda seçilecek türlerde fide temini, üretici eğitimi ve deneme parselleriyle bir model uygulama kurulması; başarılı türlerin kurutma tesisi (P-B8) ile entegre edilmesi. İlk adım: tür seçimi ve üretici grubunun belirlenmesi. İlgili kurumlar: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Çukurova Üniversitesi, kooperatifler, ÇKA. **[B-9, B-4]**

3. Obruk–Kale–Kelebek Doğa ve Kültür Rotası (P-T1, P-T3, P-T5, P-T6): Obruk Şelalesi Tabiat Parkı'nın ziyaretçi altyapısı, Saimbeyli Mavisi gözlem haftası, Saimbeyli Kalesi ve vadi yürüyüş rotalarının tek bir destinasyon ürünü olarak tasarlanması; hassas türlerin yaşam alanlarında ziyaretçi

yönetimi tedbirlerinin rota tasarımına dahil edilmesi. İlk adım: tabiat parkı çevre düzenleme projesinin hazırlanması. İlgili kurumlar: Doğa Koruma ve Milli Parklar 7. Bölge Müdürlüğü, Kaymakamlık, Belediye, Adana Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, ÇKA. **[T-3, T-5, T-6, T-7]**

4. Saimbeyli Sosyal Yaşam Merkezi (P-S1, P-S2, P-S3): Öğretmenevinin yenilenerek sosyal tesis olarak işletilmesi ile kapalı spor salonu, kültür ve gençlik merkezi ihtiyaçlarının ortak bir yerleşke planlamasıyla karşılanması. İlk adım: mevcut yapıların durumunun ve yer seçiminin belirlenmesi. İlgili kurumlar: Kaymakamlık, Belediye, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, ÇKA. **[S-4, S-1]**

4.4. Sorun–Proje Eşleştirme Matrisi

Aşağıdaki tabloda her sorun kodu; karşılık gelen projeler, ilgili kurumlar, olası finansman kaynakları, öngörülen vade ve öncelik düzeyiyle birlikte gösterilmektedir. Vade: K – kısa (0-1 yıl), O – orta (1-3 yıl), U – uzun (3 yıl ve üzeri). Vade, öncelik ve finansman bilgileri yol gösterici niteliktedir.

Kod	Sorun	Projeler	İlgili Kurumlar	Olası Finansman	Vade	Öncelik
A-1	Karayolu ve ilçe içi ulaşım	P-A1, P-A2	KGM, Adana BŞB, Belediye	KGM ve BŞB yatırım programları	O–U	Yüksek
A-2	İletişim altyapısı	P-A3	BTK, işletmeciler	Evrensel hizmet; işletmeci yatırımları	K–O	Yüksek
A-3	İçme suyu iletim ve dağıtımı	P-A4	ASKİ	ASKİ yatırım programı	O	Yüksek
A-4	Atık su ve atık yönetimi	P-A5	ASKİ, Adana BŞB, Belediye	ASKİ; İller Bankası	O–U	Orta
A-5	Enerji altyapısı	P-A6	Elektrik ve doğal gaz dağıtım şirketleri	Dağıtım şirketi yatırımları	O	Orta
S-1	Nüfus kaybı ve yaşlanma	P-S2, P-S3, P-B13	Kaymakamlık, Belediye	Genel bütçe; ÇKA	O–U	Yüksek
S-2	Sınırlı istihdam	P-S4, P-S7, P-B9	Kaymakamlık, İŞKUR, HEM	İŞKUR; ÇKA; KOSGEB	O	Yüksek
S-3	Yoksulluk ve sosyal yardım ihtiyacı	P-S6, P-S7	SYDV, ASH İl Md.	ASHB; SYDV	K–O	Yüksek
S-4	Sosyal tesis eksikliği	P-S1, P-S2, P-S3, P-T2	Kaymakamlık, Belediye, GSB İl Md.	GSB; belediye; ÇKA	O	Yüksek
S-5	Mesleki eğitim ve yükseköğretime geçiş	P-S4, P-S5	İlçe MEM, HEM	MEB	K–O	Orta
S-6	Konut sorunu	P-S8	Kaymakamlık, Belediye, TOKİ	TOKİ	O–U	Orta
S-7	Yaşlı ve dezavantajlı gruplara hizmet	P-S6	ASH İl Md., SYDV	ASHB	K	Orta
T-1	Konaklama eksikliği	P-T7	Belediye, özel sektör	IPARD; KKYDP; özel yatırım	O	Yüksek
T-2	Hizmet standardı ve eğitim	P-T8	HEM, İl Kültür ve Turizm Md.	ÇKA teknik destek	K	Orta
T-3	Tabiat parkında donatı yetersizliği	P-T1	DKMP 7. Bölge Md.	DKMP bütçesi; ÇKA	K–O	Yüksek
T-4	Mesire alanı bulunmaması	P-T2	OGM Adana OBM, Saimbeyli OİM, Belediye	OGM bütçesi; belediye	K–O	Orta
T-5	Tarihi değerlerin korunması	P-T5	Kültür ve Turizm Bak., Koruma Bölge Kurulu, Belediye	Bakanlık restorasyon ödenekleri; ÇKA	O–U	Orta
T-6	Tanıtım ve ürünleşme eksikliği	P-T1, P-T3, P-T4, P-T6, P-T9	Kaymakamlık, Belediye, İl Kültür ve Turizm Md.	ÇKA; belediye	K–O	Yüksek
T-7	Hassas türlerin ve habitatların korunması	P-T3, P-T4	DKMP 7. Bölge Md., üniversiteler	DKMP bütçesi	K	Yüksek
B-1	Sulama suyu yetersizliği	P-B1, P-B2	DSİ, İl Tarım ve Orman Md.	DSİ; KKYDP	O–U	Yüksek
B-2	Düşük verim	P-B3	İlçe Tarım ve Orman Md.	Bakanlık destekleri	K	Orta
B-3	Pazarlama ve örgütlenme	P-B7, P-B8	Kooperatifler, Belediye	ÇKA; TKDK	K–O	Yüksek
B-4	İşleme ve katma değer altyapısı	P-B8, P-B9	Belediye, kooperatifler, OGM	ÇKA; TKDK; KKYDP	O	Yüksek
B-5	İklim değişikliğinin kiraza etkisi	P-B4	Üniversiteler, İlçe Tarım ve Orman Md.	ÇKA; TÜBİTAK	O	Orta
B-6	Yerel çeşitlerin korunması ve tescili	P-B5, P-B6	Belediye, İlçe Tarım ve Orman Md.	ÇKA teknik destek	K	Yüksek
B-7	Hayvancılıkta verim ve veteriner hizmetleri	P-B11	İl Tarım ve Orman Md., yetiştirici birlikleri	Bakanlık ıslah programları	O	Orta

Kod	Sorun	Projeler	İlgili Kurumlar	Olası Finansman	Vade	Öncelik
B-8	Bitki sağlığı ve tarımsal kirlilik	P-B12	İlçe Tarım ve Orman Md., Belediye	Bakanlık destekleri	K	Orta
B-9	Ürün çeşitliliğinin sınırlı kalması	P-B4, P-B10, P-B13	İlçe Tarım ve Orman Md., üniversiteler	ÇKA; TKDK	K–O	Yüksek

Kısaltmalar: ASH İl Md. – Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü; ASKİ – Adana Su ve Kanalizasyon İdaresi; BŞB – Büyükşehir Belediyesi; BTK – Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu; DKMP – Doğa Koruma ve Milli Parklar; DSİ – Devlet Su İşleri; GSB – Gençlik ve Spor Bakanlığı; HEM – Halk Eğitim Merkezi; KGM – Karayolları Genel Müdürlüğü; KKYDP – Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı; MEM – Milli Eğitim Müdürlüğü; OBM – Orman Bölge Müdürlüğü; OGM – Orman Genel Müdürlüğü; OİM – Orman İşletme Müdürlüğü; SYDV – Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı; TKDK – Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu; TOKİ – Toplu Konut İdaresi.

4.5. İzleme ve Sonraki Adımlar

Saimbeyli İlçe Çalıştayı ve sonrasında hazırlanan bu raporda yerel kurumların ve paydaşların görüşleri öncelikli olarak dikkate alınmıştır. Bundan sonraki aşamada ilçenin tüm paydaşlarının bir araya gelerek bu raporda belirlenen öncelikli alanlar çerçevesinde ortak bir yol haritası belirlemesi ve çalıştayda ortaya konulan sorunların çözümüne yönelik bir eylem planı oluşturması önerilmektedir. Çalıştay ve rapor bulguları ışığında 2026 yılı içinde ilgili aktörlerle görüşmelere başlanacak, gerekli toplantılar düzenlenecek ve ilçeye fayda sağlayacak destek programları hakkında paydaşlar bilgilendirilecektir. Eşleştirme matrisindeki projelerin ilerleyişinin Saimbeyli Kaymakamlığı koordinasyonunda altı ayda bir izlenmesi, stratejik projeler için öncelikle fizibilite ve proje hazırlık aşamalarının tamamlanması ve gerektiğinde ilgili faaliyetlerin Ajansın 2027 yılı çalışma programına eklenmesi önerilmektedir.